

Open House Brno : edukační rozměr festivalu architektury

XVIII. Brněnské kulturní fórum : EDUKACE
(16. 4. 2024, Brno: tematický blok edukace publika)

Mgr. Šárka Bahouňková

kurátorka Open House Brno – spolek Kultura a Management,
doktorandka Semináře dějin umění, FF, Masarykovy univerzity

Spoluautoři příspěvku:

doc. Ing. MgA. Lucie Pešl Šilerová, Ph.D.
MUDr. Martin Pešl, Ph.D.
MgA. Barbora Mikolášiková

Open House Worldwide

Celosvětová síť téměř 60-ti organizací pořádajících festivaly architektury a designu.

Zakladatelem a správcem platformy je charitativní organizace **Open City** (UK).

První Open House proběhl v Londýně roku 1992 na popud architektky Victorie Thornton.

Příklady dalších měst:

Helsinky, Talin, Vídeň, Řím, Athény, Tirana, Mexico City, Monterrey, Buenos Aires, Rosario, Chicago, Colombo, New York, Miami, San Diego, Ósaka, Soul, Tchaj-pej, Hsinchu, Colombo, Lagos, Maputo, Melbourne

V České republice: Brno, Praha

Open House Worldwide

Part of the
Open House Family
openhouseworldwide.org

Cílem je „otevírání dveří“ veřejnosti.

Festival je architektonickou vzdělávací akcí **v prostředí města** primárně určená pro jeho obyvatele. Jejím záměrem je **učit obyvatele města jeho rozumět architektuře a urbanismu**, aby sehráli smysluplnou roli při utváření jeho budoucnosti.

Veškeré festivaly Open House vychází z hodnot:

Obhajoba uživatelsky dobře navrženého prostředí
Zmocnění obyvatel zapojit se do tvorby města
Dialog mezi odborníky a uživateli
Zkušenost veřejnosti s architekturou ve městě

Základní principy stanovené Open House Worldwide:

- podporovat **porozumění** zastavěnému prostředí
- **prezentovat** místní architekturu
- učit být městské části **otevřenější a přístupnější**
- celý festival je **přístupný zdarma**
- festival je **pořádán organizací oddělenou od politických vazeb a profesních organizací** (neziskové a charitativní organizace, spolky)

Open House Worldwide

Stěžejní podmínky členství v síti Open House:

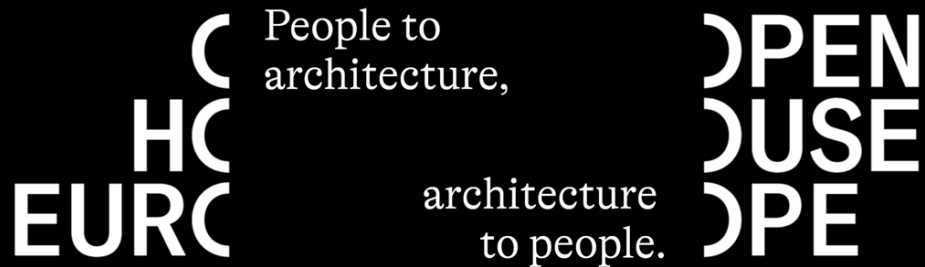
- města s nejméně **400 000 obyvatel** a výjimečným počtem historických i současných budov
- **zachování principů a hodnot** Open House Worldwide
- úhrada členského poplatku
- **sdílení** svých výsledků a zkušeností v rámci sítě
- pořadatelem je nezisková a **nezávislá organizace**

Každý festival si dále svůj koncept dramaturgie, produkce a interních procesů stanovuje sám.

Základním pilířem fungování festivalů Open House je **dobrovolnictví**, kterému je pořádající organizací prokazována patřičná péče.

V roce 2022 se účastnilo 750 000 lidí, přičemž více jak 2 milionech návštěv budov umožnilo 16 000 dobrovolníků.

Open House Europe

Konsorcium 12-ti organizací pořádajících

Open House v evropských městech:

Athény

Bilbao

Brno

Dublin

Essen

Lisabon

Milano

Slovensko

Stockholm

Tallinn

Thessaloniky

Vilnius

Kooperace v oblasti dramaturgie, sdílení zkušeností a propagace.

Sdílení **Visual Stories** členských měst (soutěž, výstava)

Pětiletý projekt spolufinancovaný Evropskou unií (2023-2027).

Open House Brno

Shrnutí prezentace architektury „in situ“ ve městě Brně:

- TIC (prohlídky města, vyhlídkové projížďky, průvodce, Brno Industrial)
- festivaly Den architektury a Film a architektura
- Brněnský architektonický manuál (průvodce architekturou, prohlídky)
- Sochařské Brno (stezky po umění ve veřejném prostoru)
- Brněnské historické stezky (v rámci festivalu Meeting Brno 2017)
- vilové kvarteto

**Open House Brno funguje od roku 2017,
v letošním roce proběhne 7. ročník festivalu.**

Za svou historii zaznamenal **více než 95 000 návštěv** (jen v roce 2023 to bylo 28 165 návštěv), aktivně se do něj zapojilo **více jak 200 míst ve městě** (v roce 2023 otevřel festival 110 lokací), databáze festivalu čítá **300 dobrovolníků** (z toho 110 se jich aktivně zapojilo do Open House Brno 2023). **Díky dobrovolnictví o festivalovém víkendu roku 2023 proběhlo 986 hodin prohlídek.**

Dobrovolnictví

Dobrovolníci Open House Brno:

Aktivní účastníci festivalu zapojení do jeho organizace

- průvodci
- kustodi
- pomocníci produkce
- fotografové

Lidé související s lokací, kmenový dobrovolníci Open House Brno, jednorázově participující osoby.

Péče o dobrovolníky a jejich edukace (celoroční činnost)

- tzv. Dobrovolnické čtvrtky
- workshopy (dějiny architektury, fotografování, průvodcovská činnost)
- zahraniční výměny (projekt Open House Europe)

Spokojenost dobrovolníků je ověřována dotazníkem

Open House Brno

Festival pořádá brněnský spolek **Managment a kultura** a je financován z veřejných zdrojů a sponzorských darů.

Připravuje jej **organizační tým ve spolupráci s dobrovolníky a odborníky.**

Organizační tým: **kreativní ředitelka** Lucie Pešl Šilerová
 koordinátor Open House Europe Martin Pešl
 odborný poradce Boris Hála
 kurátorka Šárka Bahounková
 produkční Barbora Mikolášiková
 koordinátorka dobrovolníků Barbora Jurášková
 PR Vratislav Vozník
 hlavní fotografka Martina Petříková

Odborná spolupráce: **TIC, Brněnský architektonický manuál, Fakulta architektury VUT, architekti a designeři** (Jana Kašánková, Boris Hála, Attack studio, Fundament architekt, Consequence forma, Nová Zbrojovka, Transat architekti, Kuba-Pilař, Burian-Křivinka), **průvodci** (Martin Koplík, Michal Doležel, Barbora Kulíková), **teoretici** (Barbora Benčíková, Šárka Svobodová, Michal Kolář, Lenka Vrlíková), **součástí strategie Brno 2050** (pracovní skupina inovativních projektů v péči o prostředí města)

OPEN
HOUSE
BRNO

Kultura &
Management

Open House Brno

Moto Open House Brno:

„ Ukazujeme Brno, jak ho ještě neznáte“

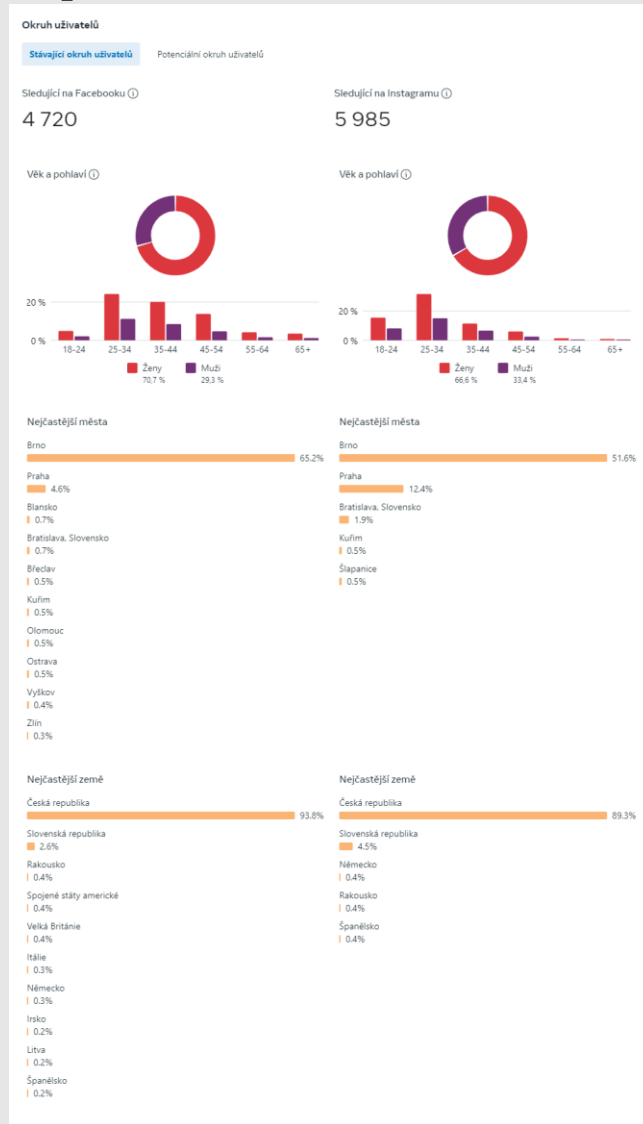
Cílovou skupinou jsou primárně obyvatelé Brna všech věkových skupin. Laická i odborná veřejnost. Nadšenci pro architekturu, do vyhlídek a lidé, co rádi zkoumají město.

Cílem je otevírání běžně nepřístupných míst a přístupných míst z nové perspektivy veřejnosti. Podněcovat v obyvatelích sounáležitost s historií lokality a zájem o stavební rozvoj města.

Edukativní rozměr aktivit zaměřených na prostředí města

- prohlubování orientace v městském prostoru
- zvýšení zájmu o konkrétní městské lokality, kam jinak návštěvníci cíleně nechodí (zpřístupňování čtvrtí – vytváření klastrů)
- prezentace města jako struktury staveb různé funkce, stáří, stylu a kvality (širší pohled na architekturu jako na ztvárnění prostoru či prostředí, jež odkrývá principy a mechanismy urbanizace)
- aktivizace a zvyšování povědomí obyvatelstva o architektuře města (přehled nad stavebním fondem, jeho stavem, kvalitou a hodnotnými součástmi; schopnost konkrétně definovat uživatelské potřeby a přihlížení k odbornému pohledu)

Open House Brno

Dosah festivalu v roce 2022:

- téměř **22 000** návštěv (19 586 – 20758)
- 85** provádějících + **16** fotících dobrovolníků
- 370 100** dosah na Facebooku (událost)
- 19 196** aktivních uživatelů na Facebooku (událost)
- 1 994** sledujících na Instagramu
- 28 000** zobrazení webových stránek během víkendu (až 150 tis. zobrazení během jara 2022)
- více než **24** mediálních výstupů (ČT, Lidovky, Archiweb, ČRO)

Prezentační formáty a šíření obsahu:

- hlavní festivalový program** – komentované prohlídky, cizojazyčné prohlídky, doprovodný, gastro a kulturní program
- festivalový off program** – doprovodný program, výstava
- web** ([blog](#), anotace staveb, program)
- podcasty** ([Spotify kanál](#))
- videa** ([YouTube kanál](#))
- sociální sítě** (reels, shorts, stories)

Open House Brno 2023

Ženy v Brněnské architektuře

Od počátku snaha **Open House Brno** tématizovat část celkové dramaturgie (nyní vychází z projektu Open House Europe).

Roku 2022 uvedena první kurátorská koncepce Romana Čerbáka.

Cesta k mé první kurátorské koncepci (OHB 2023):

- 1) Doktorandský projekt Vysokoškolského specifického výzkumu na Seminárii dějin umění FF MUNI**
(Architektky v jihomoravské architektuře 60.-80. let: odborný garant doc. Mgr. Ondřej Jakubec, Ph.D., spoluřešitelka projektu Mgr. Martina Petříková)
- 2) Výstava a on-line katalog [ARCHITEKTKY 60-80](#), workshop „Kam mizí architektky?“ (výstup SV)**
- 3) Kurátorská koncepce Open House 2023**
(souvislost s tématem OHE „udržitelnost v architektuře“)

Vedle sebe tak stojí: celková dramaturgie

(v roce 2023 v ní uvedeno cca 70 lokací)

kurátorská koncepce

(v roce 2023 v ní uvedeno cca 30 lokací)

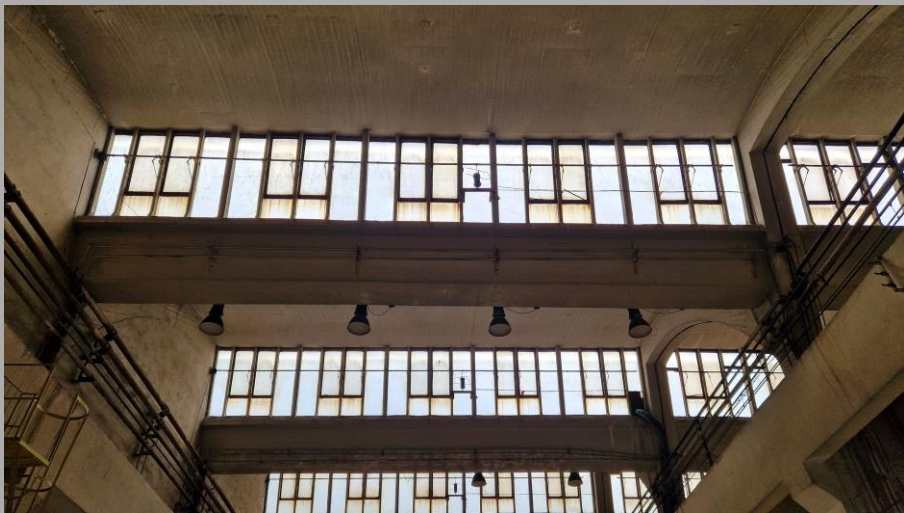
Pozice kurátora festivalu: dramaturg x kurátor
festival jako nástroj x forma

Postup práce kurátora:

- 1.) **Koncepce: interpretační rovina**
výběr lokací z celého spektra stavebního fondu
- 2.) **Záměr (prezentační strategie): volba formátu**
uchopení zvoleného formátu
- 3.) **Realizace (výstup): dílčí výstupy**
komplexní výstup

Cíl práce kurátora festivalu:

- popularizace konkrétního aktuálního společenského tématu vztahujícího se k oboru architektury,
tzn. **zvyšování povědomí o dané problematice**
- jeho interpretace v historickém a oborovém kontextu,
tzn. **přinesení určitého úhlu pohledu na danou problematiku**
- jeho komunikace v různých formátech
ve snaze **zvětšovat prostor pro nezávislou diskuzi**
- faktografická správnost předkládaných dat a etické zacházení s nimi, tzn. **určitá záruka kvality výstupu**

Formy prezentace

- Prohlídkové trasy:

1) volná trasa:

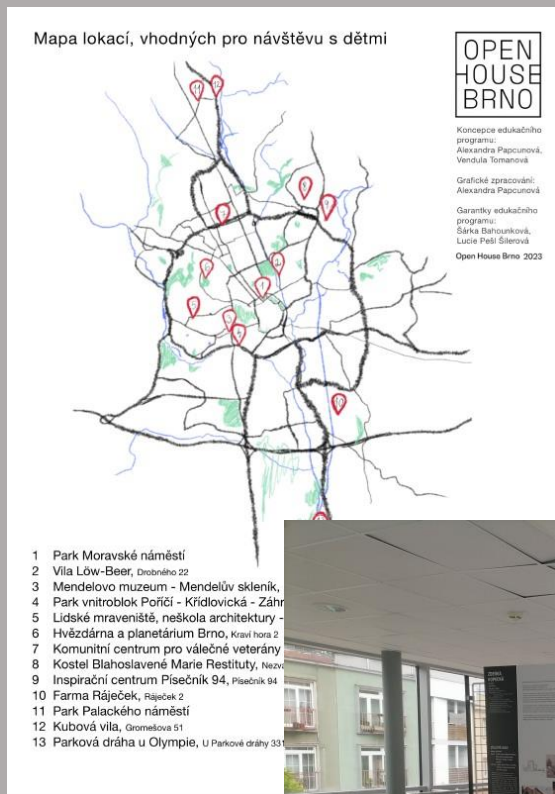
typicky výhled, minimální komentář, minimální náročnost

2) časovaná trasa s výkladem, komentovaná prohlídka: pro skupinky návštěvníků s průvodcem, informační obsah

3) registrovaný vstup,

komentovaná prohlídka s omezenou kapacitou:
pro předem přihlášené návštěvníky
(bezpečnostní omezení, kapacita výtahu, aj.)
snaha o minimalizování počtu těchto lokací

Formáty prezentace

- Doprovodný program a Off program:

- 1) dětský program
  - workshopy pro rodiny s dětmi
  - výběr lokací vhodných pro návštěvu s dětmi
  - edukační pomůcky
- 2) doprovodný program pro dospělé
  - workshopy
  - přednášky
  - prezentace
  - diskuse a besedy
- 3) výstavy
  - lokace s volně přístupnou výstavou
  - komentované prohlídky výstav
- 4) kulturní program
  - hudební program (site specific koncerty)
  - kulturní program připravený lokacemi
- 5) speciální komentované prohlídky
  - pro handicapované
  - studenty

Formy prezentace

- Další formáty prezentace architektury:

1) výstava

- 2024 první vlastní výstava Téma: Inkluze a přístupnost

2) podcast (snaha o trvalé umístění do prostoru města)

- klasický podcast
- autentický podcast
- audiokomentář

3) video

- video prohlídky
- video záznamy
- krátká videa

4) text

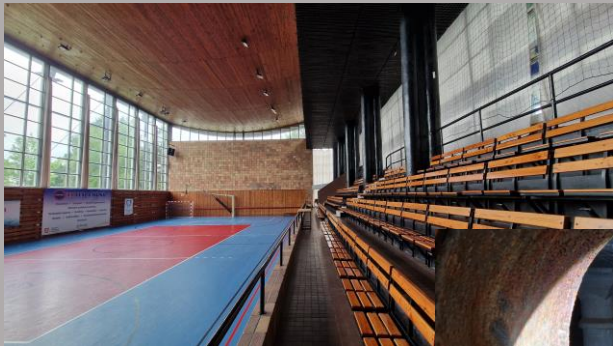
- anotace staveb do programu festivalu
- blogové příspěvky
- reportáže z lokací

5) soutěže

- Visual Stories Open House Europe
- motivační soutěže

Open House Brno 2023

Ženy v Brněnské architektuře

Výstupy:

prohlídky polikliniky na Lesné, SZŠ a VOŠ Lipová, parku Řehořova

podcasty k volné trase po Brněnském výstavišti

(pasarely, pavilon G a vstup G2, Parkovací dům)

videozáznamy přednášky a diskuse s tvůrci

videoprohlídka rodinného domu architektky Růženy Žertové

množství textu v podobě anotací staveb a blogových příspěvků

uvedení výstav Architektky 60-80 a Písečník (MCMA NPÚ)

prezentace architektek pracujících na Nové Zbrojovce

přednáška Lilly Reich ve vile Tugendhat

diskuse s tvůrci parku na Moravském náměstí

workshop pro děti o Lotte Stam-Beese (Jana Kaštánková)

dětský pracovní list

koncert v DADA Districkt

soutěže Visual Stories OHE

Open House Brno 2024

Inkluze a přístupnost

Co nás letos čeká?

- prohlídky** sokolovny, komunitní centra, sociální zařízení, školy...
- autentické podcasty** rozhledna Holedná, Sdílené bydlení pro seniory...
- videozáznam** diskuse
- videoprohlídka** bytového domu ve výstavbě
- reportáže** Divadlo BARKA, NZDM, Likusák, Poliklinika Lesná...
- uvedení výstav** Téma: Inkluze a přístupnost, Architektky 60-80
- prezentace** ateliérů nominovaných do Evropské ceny za architekturu
- přednášky** přístupnost města, kulturní mapování, veletržní areály
- diskuse** na téma děti v městském prostoru
- workshopy** skatebordingu, pěstování pokoj. květin
- workshopy pro rodiny s dětmi** první vlastní workshop ve FNUSA, workshop FA VUT ve Vesně na Údolní, workshop Jany Kašánkové
- edukační pomůcky pro děti** pexeso, pexetrio, koláže, pracovní listy
- koncerty** Diversa Quartet, kulturní program DROM
- soutěže** Visual Stories OHE, sběr razítek z lokací

ZDROJE:

Open House Worldwide (celosvětová síť): <https://www.openhouseworldwide.org/>

Open City (zakládající organizace): <https://open-city.org.uk/>

Open House Europe (konsorcium evropských Open House): <https://linktr.ee/openhouseeurope>

Open House Brno (web vč. blogu): <https://openhousebrno.cz/>

Youtube kanál Open House Brno: https://www.youtube.com/@Open_House_Brno/videos

Spotify kanál Open House Brno: <https://open.spotify.com/show/45TRMaakNezv74pPtcMC4M>

Architektky 60-80: <https://www.architektky60-80.cz/>

**DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST
A SRDEČNĚ VÁS ZVU NA NADCHÁZEJÍCÍ OPEN HOUSE BRNO (18.-19.5. 2024)!**

Děkuji také kolektivu Open House Brno, především Lucii a Martinovi Pešlovým a Barboře Mikolášikové, za sdílení svých zkušeností a postřehů, které se staly základem pro tuto prezentaci.